

Armelle Demmers

Is de mate van biodiversiteit en indicator voor geluk?

Biodiversiteit vormt de basis van al het leven op aarde en verwijst naar biologische verscheidenheid in al zijn vormen, van de genetische samenstelling van planten en dieren tot culturele diversiteit¹⁾. De biodiversiteit neemt echter af. Vanuit focus op onze spirituele verbinding met de natuur kunnen we hieruit de volgende onderzoeksvraag

stellen: zou er een relatie kunnen bestaan tussen ons collectief geluksgevoel en de mate van biodiversiteit? Verdwenen leven heeft een bijdrage geleverd aan het welzijn van onze planeet en daarmee ook aan dat van ons. Zou de mate van biodiversiteit een belangrijke indicator kunnen zijn voor geluk?

De World Health Organization (WHO) schrijft²⁾:

'De gezondheid en het welzijn van de mens worden beïnvloed door de gezondheid van lokale planten- en dierengemeenschappen en de integriteit van de lokale ecosystemen die zij vormen.'

Armelle Demmers
klinisch epidemioloog

De resultaten van deze studie laten zien dat de rijkdom aan vogelsoorten in heel Europa positief geassocieerd is met tevredenheid over het leven. Foto: Dibakar Roy Pexel

Verschillende studies wijzen uit dat natuur een positief effect heeft op ons gevoel van welbevinden. Het Intergouvernementeel Platform voor Wetenschap en Beleid voor Biodiversiteit en Ecosysteemdiensten (IPBES) heeft deze voordelen en diensten *Nature's Contributions to People* (NCP) genoemd. Onderscheid in NCP wordt gemaakt in materiële diensten van de natuur, zoals bijvoorbeeld voedsel en bouwmaterialen, en niet-materiële: de bijdrage aan fysieke en psychologische gezondheid, inspiratie en spiritualiteit. De niet-materiële bijdrage van de natuur is ongrijpbaar en moeilijk te bestuderen³⁾.

Sinds tien jaar wordt het *World Happiness Report* gepubliceerd in samenwerking met opiniepeiler Gallup. In 146 landen wordt gemeten via duizenden onderzoekers wat het geluksgevoel is. De score van geluk wordt hierbij uitgedrukt in een cijfer van 0 t/m 10. Waarbij 10 het hoogst haalbare geluksgevoel is. Geluk hangt volgens dit rapport voor driekwart samen met het bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking. En voor de rest met: sociale steun, vrijgevigheid, levensverwachting in goede gezondheid, vrijheid om levenskeuzes te maken en de perceptie van corruptie. Uit metingen vanaf 2006 van Jon Clifton (CEO van Gallup) is een wereldwijde ongelukkigheidsin-

de *Negative Experience Index*. Woede, stress, verdriet, fysieke pijn en zorgen worden uitgedrukt in deze index met scores die variëren van 0 tot 100 (zie Figuur 1). Het viel op dat deze index voor corona al aan het stijgen was.

Verklaringen voor de stijgende ongelukkigheidsindex die Clifton geeft, is de oplaaierende maatschappelijke onvrede in veel landen. Maar ook grotere inkomensverschillen, toeneemende zorgen om het klimaat of de politieke stabiliteit in de wereld³.

Living Planet Index

Voor het meten van biodiversiteit bestaan verschillende methodieken. Het Wereld Natuurfonds gebruikt sinds 1970 de Living Planet Index (LPI). De LPI wordt vastgesteld door het monitoren van populaties van soorten, en is daarmee de oudste index over populatiegrootte waardoor trends het beste te volgen zijn. De LPI verandert voortdurend doordat er steeds nieuwe soorten populaties toegevoegd worden. Kritiek op deze methode is dat een beperkt aantal soorten meegenomen worden in de index. Naast de LPI bestaan nog vele andere indexen, die ook allemaal niet waterdicht zijn. Uit de LPI blijkt dat de gemiddelde populatiegrootte van wilde gewervelde dieren met 69% is afgenomen tussen 1970 en 2018. Sommige populaties zijn nog veel sterker afgenomen, waaronder veel populaties van zoetwaterdieren. Maar gelukkig is er ook een toename te zien van een aantal soorten en nieuwe ontdekkingen. In Figuur 1 is deze afname te zien, waarbij 1970 op 100 geïndexeerd is en het referentiejaar is⁴.

Welk verband er bestaat tussen de mate van biodiversiteit en ons collectief geluksgevoel is niet duidelijk. Maar dat deze samenhang bestaat is aannemelijk. In het volgende citaat van de WHO staan veel dezelfde verklaringen die Clifton geeft voor de toename van de ongelukkigheidsindex, maar dan zijn ze de gevolgen van de afnemende biodiversiteit¹:

‘Verlies van biodiversiteit kan aanzienlijke directe gevolgen voor de menselijke gezondheid hebben als ecosystemen niet langer toereikend zijn om aan sociale behoeften te voldoen. Indirect beïnvloeden veranderingen in ecosystemen: levensonderhoud, inkomen, lokale migratie en ze kunnen soms zelfs politieke conflicten veroorzaken of verergeren.’

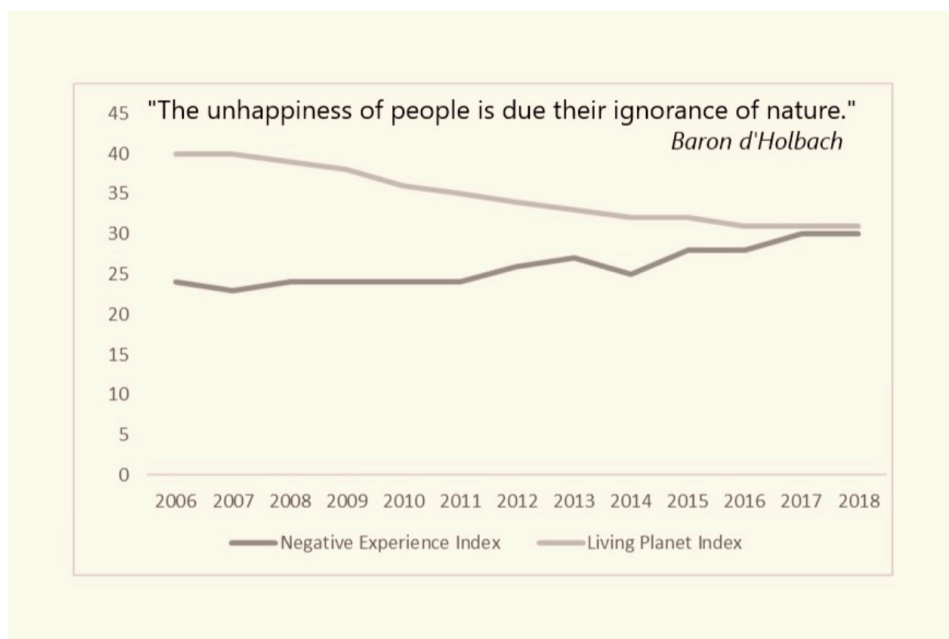
Welzijn Europeanen

In de studie van Methorst et al. 2021 is onderzocht wat diversiteit aan soorten voor invloed heeft op het welzijn van Europeanen. De onderzoekers brachten hiervoor sociaaleconomische gegevens van meer dan 26.000 Europese burgers uit 26 landen in verband met macro-ecologische gegevens over diversiteit van soorten en natuurkenmerken van Europa. Welzijn werd gemeten als zelfgerapporteerde levenstevredenheid. De diversiteit van soorten werd gemeten als de soortenrijkdom van verschillende taxonomische groepen (vogels, zoogdieren, megafauna en bomen).

De resultaten van deze studie laten zien dat de rijkdom aan vogelsoorten in heel Europa positief geassocieerd is met tevredenheid over het leven.

De onderzoekers vonden een relatief sterke relatie, die

Figuur 1

in deze studie aangeeft dat het effect van de rijkdom aan vogelsoorten op de tevredenheid met het leven van vergelijkbare grootte kan zijn als dat van het inkomen. Er is door de onderzoekers geconcludeerd dat een toename van de vogelsoortenrijkdom met 10% gerelateerd is aan een hogere tevredenheid met het leven van ongeveer 1,53 keer meer dan een vergelijkbare evenredige stijging van het inkomen. Hierbij is het nodig om een slag om de arm te houden doordat de betrouwbaarheidsintervallen breder zijn voor de coëfficiëntschattingen voor vogelsoortenrijkdom dan voor inkomen. Daarentegen is een rijkdom aan zoogdier-, megafauna- of boomsoorten niet significant gerelateerd aan een gevoel van welzijn. Mogelijk dat het kunnen beluisteren van verschillende vogelgeluiden en een direct visuele ervaring het gevoel van welzijn verhoogt en een verklaring van het effect is³).

Verbinden met de natuur

De Franse filosoof Baron d'Holbach (1723-1789) wist het al in zijn tijd. Een bekende quote van hem is: 'Unhappiness is due by ignorance of nature'. Ofwel: 'Ongelukkig-zijn is te wijten aan onwetendheid over de natuur'.

Om te weten wie we zijn en waar we onderdeel van uitmaken, is het nodig om ons te verdiepen in en ons te verbinden met de natuur. Mensen helpen gelukkiger te maken kan door ze te helpen om deze spirituele verbinding te versterken, ook al ontbreekt hiervoor voldoende wetenschappelijk bewijs.

Dat dit nodig is voor ons collectief welzijn is te lezen in het 'Living Planet report 2022' van het Wereld Natuurfonds. Daarin zijn schrikbarende cijfers te lezen, bijvoorbeeld dat sinds 1970 de freshwater index gemiddeld met 83% gedaald is⁴). En ook zijn daarin allerlei suggesties te lezen voor wat we kunnen doen om de biodiversiteit te verhogen. Dat de mate van biodiversiteit een indicator is voor geluk is heel logisch. En dat mensen met een goede verbinding met de natuur zorgzamer worden ook.

Referenties

1. WHO, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/biodiversity-and-health>
2. Methorst, J., Rehdanz, K., Mueller, T., Hansjürgens, B., Bonn, A., & Böhning-Gaese, K. (2021). The importance of species diversity for human well-being in Europe. *Ecological Economics*, 181.
3. www.news.gallup.com/opinion/gallup/401216/global-rise-unhappiness.aspx
4. WWF. (2022). Living planet report 2022: Building a nature-positive society.

TIG Tijdschrift voor
Integrale
Geneeskunde

Wilt u adverteren in het
Tijdschrift voor
Integrale geneeskunde?

Bel of mail naar:
020 - 614 96 60
adverteren@tigweb.nl

www.tigweb.nl